

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/15:2980

av Ulf Berg m.fl. (M)

Kemikalier

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa en kunskapsportal kring kemikalier.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra marknadskontroller utifrån en tydlig riskanalys.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ska ta fram specifikationer av teknik- och innovationsupphandlingar på kemikalieområdet.

Motivering

Kemikalier är en nödvändig del av vår vardag. De gör det möjligt för oss att till exempel behandla sjukdomar, bevara hållbarheten hos våra livsmedel och hålla kontakten med nära och kära via mobiltelefoner. Den globala kemikalieindustrin bidrar dessutom till att skapa ekonomisk tillväxt i stora delar av världen.

Kemikalier kan orsaka skada på miljö och hälsa och därför är det viktigt att de hanteras på ett kunnigt och säkert sätt. Alliansregeringen prioriterade arbetet för en giftfri miljö och tog bland annat fram en handlingsplan för en giftfri vardag som sträcker sig fram till 2020. Det är viktigt att det proaktiva och ambitiösa kemikaliearbetet fortsätter även med den nya regeringen.

Sveriges kemikaliepolitik styrs i princip genom direktiv och förordningar från EU och mycket av arbetet på området handlar därför om att driva frågorna på EU-nivå. Svensk lagstiftning bör anpassas till EU:s regelverk för att främja en sund och neutral konkurrens. Skärpningar av lagstiftningen bör ske på EU-nivå för att inte försämra konkurrensförutsättningarna för svenska företag och riskera att driva produktionen

utomlands till länder med sämre kemikalielagstiftning och därigenom billigare produktion.

Eftersom kemikalielagstiftningen till stor del beslutas på EU-nivå skapar det en distans till de producenter och konsumenter som dagligen använder olika kemikalier, vilket riskerar att leda till bristande kunskap. För att åtgärda denna brist på kunskap vill vi skapa en lättillgänglig kunskapsportal kring kemikalier för både privatpersoner och företag. Kunskapsportalen ska sammanställa information från samtliga berörda myndigheter och ge tydliga råd till producenter och konsumenter. Den ska även erbjuda stöd vid tolkning av befintliga nationella regelverk, EU-regelverk och internationella regelverk. Lämplig ansvarig myndighet för en sådan kunskapsportal är Kemikalieinspektionen.

Sverige har i egenskap av medlem i EU ett ansvar att kontrollera att de produkter som hamnar på den svenska marknaden följer gällande lagstiftning och inte innebär en risk för människors hälsa och säkerhet. Denna marknadskontroll främjar dessutom konkurrensneutraliteten i och med att oskäligt billiga produkter som inte lever upp till nationella krav och EU-krav inte får en möjlighet att konkurrera ut lagliga, och därför ofta dyrare, produkter.

Marknadskontroller sker genom till exempel planerade besök hos tillverkare, importörer eller återförsäljare eller som en reaktion på rapporter från allmänhet, branschen eller myndigheter i andra länder. Eftersom de sker genom stickprov blir endast en liten andel av alla varor och produkter kontrollerade. Det finns en risk att okunniga eller oseriösa aktörer kan få ut sina produkter på marknaden trots att de är olagliga och i värsta fall farliga.

För att försöka komma till rätta med problemet vill vi öka såväl kvantiteten som kvaliteten på marknadskontrollerna utifrån en värdering av spridnings- och exponeringsriskerna för olika produkter. På så sätt kan man prioritera kontrollerna på de produkter där det föreligger störst risk för negativ påverkan på miljön eller människors hälsa. Med anledning av detta bör regeringen ge Kemikalieinspektionen i uppdrag att ta fram riktlinjer för marknadskontroll av kemikalier som tar hänsyn till riskerna för spridning och exponering, särskilt känsliga målgrupper som barn och eventuell miljöpåverkan.

Offentlig upphandling är ett effektivt sätt att ställa långtgående krav på de produkter och tjänster som köps för skattebetalarnas pengar. För att systemet ska vara ändamålsenligt räcker det inte att bara ställa krav på billigast pris, utan även aspekter så som djurskydd, miljöhänsyn och säkerhet måste ingå i bedömningen.

För att främja en dynamisk teknikutveckling behöver myndigheter, landsting och kommuner genomföra öppna teknik- och innovationsupphandlingar utifrån bästa och

mest innovativa förslag. Det ger företagen möjlighet att vara proaktiva och utveckla ny och bättre teknik istället för att bara låsa fast sig vid vilka ämnen som inte får ingå i upphandlade produkter och material. På så sätt kan vi främja det som är bra istället för att enbart förbjuda det som är dåligt. Statens energimyndighet och Vinnova har fått i uppdrag att ta fram specifikationer för teknik- och innovationsupphandlingar inom områden som rör energieffektivitet, stadsplanering, vattenförsörjning och avfallshantering. Uppdraget ska slutredovisas senast 15 januari 2015. Vi vill att ett teknik- och innovationsfokus ska genomsyra även offentliga upphandlingar på kemikalieområdet och föreslår att regeringen tillsätter en utredning med syfte att ta fram sådana specifikationer.

.

Ulf Berg (M)

Johan Hultberg (M)

Åsa Coenraads (M)

Gunilla Nordgren (M)

Sotiris Delis (M)